

Titulació	Tipus	Curs
Infermeria	OB	1

Professor/a de contacte

Nom: Carmen Quiñoa Salanova

Correu electrònic: carmen.quinoa@uab.cat

Equip docent

Carmen Quiñoa Salanova

Helena Costa Ventura

Eva Porcuna Nicolas

Daniel Gomez Garcia

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits específics per cursar aquesta assignatura.

Objectius

L'assignatura Evolució de les cures i Pensament Infermer està considerada com a obligatòria dins les directrius generals de Bases de la Infermeria del pla d'estudis, de la Universitat Autònoma de Barcelona, per a l'obtenció del títol de Grau en Infermeria. Les cures infermeres ajuden a la persona, família o comunitat a assumir les seves responsabilitats en matèria de salut i a mobilitzar els recursos per a mantenir-la o millorar-la en l'entorn en que es desenvolupa, així com a fomentar l'autocura.

Aquesta matèria pretén introduir l'estudiant en les Ciències de la Infermeria, perquè pugui comprendre la funció primordial i diferenciada de la professió infermera i pugui integrar, en cursos successius, els fonaments teòrics i metodològics.

Els objectius principals d'aquesta assignatura són:

L'estudiant serà capaç de:

1. Identificar el factors històrics que han contribuït al desenvolupament de la Infermeria com disciplina.

2. Descriure els conceptes del metaparadigma infermer i els fonaments teòrics.
3. Comprendre l'evolució de la formació infermera.
4. Explicar els models conceptuals de la infermeria.
5. Analitzar l'evolució cap a l'equitat de gènere en la professió infermera.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Aplicar els fonaments i els principis teòrics i metodològics de la infermeria.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Oferir una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones ateses, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.
- Promoure i respectar el dret de participació, informació, autonomia i el consentiment informat, en la presa de decisions de les persones ateses, d'acord amb la manera com viuen el seu procés de salut-malaltia.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva.
2. Analitzar críticament els principis i valors que regeixen l'exercici de la professió infermera.
3. Analitzar les dificultats, els prejudicis i les discriminacions, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.
4. Descriure, des d'una perspectiva ontològica i epistemològica, l'evolució dels conceptes centrals que configuren la disciplina d'infermeria i els models teòrics més rellevants.
5. Descriure els aspectes clau que identifiquen la infermeria i l'activitat professional que es duu a terme.
6. Descriure els diferents models teòrics de cures infermeres.
7. Identificar el concepte de salut i les cures, des d'una perspectiva històrica, per comprendre l'evolució de la cura d'infermeria.
8. Identificar els elements històrics, conceptuals i metodològics rellevants que defineixen el conjunt de la disciplina infermera.
9. Identificar la intersecció entre la desigualtat de gènere amb altres eixos de desigualtat (edat, classe, origen, racialització, ètnia, sexualitat i identitat/expressió de gènere, diversitat funcional, etc).
10. Identificar les característiques d'una pràctica professional humanista.
11. Identificar les implicacions socials, econòmiques i mediambientals de les activitats acadèmicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.
12. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

Continguts

UNITAT I:

- TEMA 1: Prehistòria i les cures de la supervivència. Sabers relacionats amb el guariment i la cura. Cultures primitives i les cures per la supervivència. Les primeres cuidadores.
- TEMA 2: Cultures antigues. Mesopotàmia, Egipte, Índia, Palestina, Xina.
- TEMA 3: Cultures clàssiques: Grècia i Roma.
- TEMA 4: Edat Mitjana. infermeria medieval. Alta i baixa edat mitjana. Feudalisme Monaquisme. Islamisme. Les Croades. Ordes militars. Ordes mendicants. Ordes seglars. Malalties: epidèmies i lepra.
- TEMA 5: Edat contemporània: Revolució industrial Progrés de la medicina i la higiene. Naixement de la Creu Roja Internacional. Progrés de les ciències de la salut i professionalització de la infermeria: Florence Nightingale.
- TEMA 6: Consolidació infermera. Infermeria en l' actualitat: de la Diplomatura al Grau.

UNITAT II:

- TEMA 7: Concepte paradigma infermer. Model i teoria. Model conceptual. Metaparadigmes. Escoles de pensament infermeria.
- TEMA 8: Escola de necessitats Virginia Henderson i Dorothea Orem.
- TEMA 9: Escola de les cures humanitzades: Jean Watson. Infermeria Transcultural: Madeleine Leininger.
- TEMA 10: Modelo Hildegard Peplau / Callista Roy.
- TEMA 11: Patricia Benner/ Katherine Kolcaba.
- TEMA 12: Patrons funcionals de Marjory Gordon.
- TEMA 13: L'aplicació dels models teòrics a la pràctica assistencial.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Seminaris especialitzats SESP)	18	0,72	
Teoria (TE)	31,5	1,26	
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs / Estudi personal / Lectura d' articles	98	3,92	

ACTIVITATS DIRIGIDES

1. Teoria: té com a finalitat treballar els continguts sobre l'evolució de les cures i el pensament infermer. Si l'estudiantat no assisteix al 70% de les classes en aula gran, perdrà 1 punt de la nota final de l'assignatura. Per avaluar-ho, es podrà passar llista i/o realitzar activitats formatives. L'entrega d'aquestes activitats suposarà un 15% de la nota final.

1. Seminaris: tenen com a finalitat aprofundir en els continguts de l'assignatura. Es tracta d'un espai d'aprenentatge en grup mitjà, en què l'estudiantat treballarà a partir de situacions clíniques plantejades amb la supervisió d'una persona docent. L'activitat inclou recerca bibliogràfica, discussió grupal, elaboració d'un treball i exposicions orals en grup.
Nota: l'assistència als seminaris és obligatòria. Cada falta d'assistència restarà 0,25 punts de la nota final de l'assignatura. L'estudiantat amb dues o més faltes no podrà ser avaluat del seminari.
2. Tutories individualitzades: es podran concretar tutories específiques contactant prèviament per correu electrònic amb la persona docent.

Es fomentarà l'ús d'un llenguatge incliusiu tant en les presentacions com en els treballs escrits de l'estudiantat.

Nota final: es reservaran 15 minuts d'una sessió, dins del calendari establert pel centre o titulació, per a la complementació per part de l'estudiantat de les enquestes d'avaluació de l'actuació docent i de l'assignatura o mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes compleixin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació escrita amb proves objectives	50%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Participació activa en seminaris	35%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Participació escrita al finalitzar les classes teòriques	15%	0,5	0,02	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11

Aquesta assignatura té avaluació continuada. Està formada de les següents parts:

1. Avaluació escrita: 50% de la nota final. Examen únic amb preguntes tipus test amb 4 opcions de resposta. Cada tres preguntes incorrectes anul·laran una correcta.
2. Participació activa en els seminaris: 35% de la nota final.
3. Participació escrita en les classes teòriques: 15% de la nota final.

La qualificació final de l'assignatura és el sumatori ponderat de les notes de les activitats d'avaluació proposades. El requisit per fer aquest sumatori és haver obtingut una puntuació mínima de 5 punts sobre 10 en cadascuna de les diferents parts avaluatives. La no superació d'alguna o de totes aquestes parts implica la no superació de l'assignatura. Si l'estudiant no supera l'assignatura amb aquest mínim, haurà de presentar-se a la prova final de recuperació, on a partir d'una puntuació de 5 es barema amb la puntuació de la resta de proves avaluatives superades.

En cas de no arribar a l'aprobat en algun dels blocs, aquests es podran recuperar per separat seguint les indicacions dels docents.

Segons l'acord 4.4 del Consell de Govern 17/11/2010 de la normativa d'avaluació, les qualificacions seran:

- Del 0 a 4,9 = Suspens
- Del 5,0 al 6,9 = Aprobat
- Del 7,0 al 8,9 = Notable
- Del 9,0 al 10 = Excel·lent

- Matrícula d'Honor > 9

Quan l'estudiantat no es presenti a alguna o a cap de les activitats d'avaluació planificades, la qualificació final serà No Avaluable.

Per poder optar a la recuperació d'alguna part de les proves avaluatives, és imprescindible haver-se presentat a l'examen final de l'assignatura.

Revisió de proves:

La nota de les proves podrà ser revisada per l'estudiantat dins el període establert per la persona responsable de l'assignatura. En el cas de la qualificació corresponent als seminaris, caldrà acordar-ho amb la persona docent responsable del seminari.

La data de la revisió serà comunicada a tot l'estudiantat a través del Moodle de l'assignatura. No s'acceptaran sol·licituds de revisió fora del termini establert.

El tractament eventual de casos particulars: per a casos particulars, un comitè expert es reunirà i avaluarà la situació particular de l'estudiant i es prendrà la decisió més adient.

No es faran proves en dates fora del límit establert en el calendari d'exàmens del curs acadèmic 2025-2026 del Grau en Infermeria de la UAB.

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

Aquesta assignatura no permet l'ús de la intel·ligència artificial per a la generació de cap de les proves avaluatives, incloent els treballs de seminari, les activitats d'aula i les activitats de pensament crític desenvolupades a classe.

Bibliografia

Bibliografia recomanada per les classes expositives:

Evolució de les cures infermeres:

- Valls R. Història de la Professió d'Infermeria. Barcelona: Universitat de Barcelona; 2007.
- García Martín. Caro C, Martínez Martín M.L. Historia de la Enfermería. Evolución histórica del Cuidado Enfermero. Madrid: Harcourt Brace; 2001.
- Henández J. Historia de la Enfermería. Madrid: Interamericana; 1995.
- Domínguez C. Los Cuidados y la Profesión Enfermera en España. Madrid: Pirámide; 1986
- Hernández Conesa J. Historia de la enfermería. Un análisis histórico de los cuidados de enfermería. Madrid: McGraw-Hill/Interamericana de España; 1995.
- Collière MF. Promover la vida: de la práctica de las mujeres cuidadoras a los cuidados de enfermería. Madrid: Interamericana McGraw-Hill; 1993
- Dominguez-Alcon, C. . Ediciones San Juan de Dios, 2017. Evolución del cuidado y profesión enfermera
- Domínguez Alcón C. La enfermería a Catalunya Barcelona: Rol; 1981. .
- Donahue P. La historia de la enfermería. Barcelona: Doyma; 1993.
- Galiana-Sánchez, M. Historia de la enfermería de salud pública en España y el contexto internacional. European Journal for Nursing History and Ethics 2019

- Martín, M.L.Rebollo E. C. Historia de la enfermería: evolución histórica del cuidado enfermero. Elsevier Health Sciences. 2017
 - Siles González J. Historia cultural de enfermería: reflexión epistemológica y metodológica. Av Enferm [Internet]. 2010 [citad 8 juliol 2020];(num. especial):120-8. Disponible a: <https://revistas.unal.edu.co/index.php/avenferm/article/view/21456/22426>
 - Siles Gonzalez J. Historia de la Enfermería. Ediciones DAE. Madrid, 2011.
 - Valls R, Ramió A, Torres C, Roldán A, Rodero V, Vives C, Dominguo A, Domínguez-Alcón C. Enfermeras catalanes a la Guerra Civil espanyola. Barcelona: Publicacions i edicionsde la Universitat de Barcelona; 2008.
 - Bernabeu-Mestre J, Gascón-Perez E. Historia de la enfermería de salud pública en España (1860-1977) [Internet]. Universidad de Alicante. 1999 [citad 8 juliol 2020]. p. 162. Disponible a: https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/14595/1/Bernabeu_Gascon_Historia_enfermeria.pdf
 - Navarro, Olga, Vanessa Ibáñez, and Irene Bofill. Enfermeras invisibles: inventoras, invencibles, increíbles / Olga Navarro y Vanessa Ibáñez; ilustraciones de Irene Bofill. Primera edición. Barcelona: Plan B, 2021. Print.
- Teories i models de la infermeria i escoles de pensament:
- Henderson V. Principios básicos de los cuidados de enfermería.Ginebra: CIE; 1971.
 - Alligood MR, Marriner Tomey A. Modelos y teorías en enfermería. 8a ed. Barcelona: Elsevier; cop. 2015
 - Kérouac S, Pepín J, Ducharme F, Duquette A, Mayor F. El Pensamiento Enfermero. Barcelona: Masson S.A; 1996
 - King I. Enfermería como profesión. Filosofía, principios y objetivos. México: Limusna S.A, 1984.
 - Leininger M. Transcultural nursing: concepts, theories and practe. New York [etc]: Mc Graw-Hill; 2002.
 - Luis Rodrigo MT, Fernández Ferrín C, Navarro Gómez V. De la teoría a la práctica: el pensamiento de Virginia Henderson en el siglo XXI. 3a ed. Barcelona: Masson; 2008
 - Nighthingale F. Notas sobre Enfermería. Qué es y qué no es. Barcelona:Masson; 1991.
 - Nightingale Florence. Noteson nursing: what it is and what it is not. [llibre en internet]. New York: Edited by D.Appleton and Company; 1989
 - Orem D. Conceptos de enfermería en la práctica. Barcelona: Masson-Salvat;1993.
 - Peplau H. Relaciones interpersonales enenfermería. Un marco de referencia conceptual para la enfermería psicodinámica. Barcelona:Masson-Salvat;1990.
 - Watson J. Le caring: philosophie et science des soins infirmieres. Paris: Seli Arslan; 1998.
 - Garzón Alarcón N. Ética profesional y teorías de enfermería. Aquichan vol5 no1 Bogotá Jan/Dec 2005 [Internet]. 2005 [citad 9 juliol 2020];5(1):64-71. Disponible a: http://www.scielo.org.co/scielo.php?pid=S1657-59972005000100007&script=sci_arttext&tlng=pt
 - Morales-Valdivia, Estela; Rubio-Contreras, Ana M^a; Ramírez-Durán M del V. Metaparadigma y teorización actual e innovadora de las teorías y modelos de enfermería. RECIEN Rev Electrónica Científica Enfermería [Internet]. 2012 [citad 9 juliol 2020];(4):1-17. Disponible a: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5417719>
 - López-Parra M, Santos-Ruiz S, Varez-Peláez S, Abril-Sabater D, Rocabert-Luque M, Ruiz-Muñoz M, et al. Reflexiones acerca del uso y utilidad de los modelos y teorías de enfermería en la práctica asistencial. Enferm Clin [Internet]. 1 juliol 2006 [citad 9 juliol 2020];16(4):218-21. Disponible a: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1130862106712177>

- Cantus DS, Contreras LP. Theories and models in clinical nursing practice. An impossible relationship? Enferm Glob [Internet]. 2012 [citat 8 juliol 2020];11(3):292-8. Disponible a: http://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1695-61412012000300015&lng=es&nrm=iso&tlng=es

Programari

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	101	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	102	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	103	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	104	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	105	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	106	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	107	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	108	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	109	Català	primer quadrimestre	tarda
(SEM) Seminaris	110	Català	primer quadrimestre	tarda
(SEM) Seminaris	111	Català	primer quadrimestre	tarda
(SEM) Seminaris	112	Català	primer quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	101	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	102	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	103	Català	primer quadrimestre	tarda